

İşletmelerin vazgeçilmezi mali müşavir

EMREKARTALOĞLU
TÜRMOB GENEL BAŞKANI

Dünyada ve ülkemizde tüm göstergeler COVID-19'un kamu finansmanı ile işletmeler üzerinde önemli bir tahribat yarattığını gösteriyor. Bu tahribatın önümüzdeki dönemde de etkili olması bekleniyor.

Türkiye ekonomisi COVID-19 salgınının olumsuz etkilerinin en yoğun düzeyde hissedildiği ikinci çeyrekte yıllık bazda yüzde 9,9 ile 2009'dan bu yana en hızlı daralmasını kaydetti. Bir çok ülkede ekonomik küçülme yaşadı ve yaşamaya devam ediyor.

COVID-19, küresel ekonomik gelişimin önündeki en büyük engel olduğu için, küresel bir durgunluğun baş göstermesi ve birçok ülkenin GSYİH ve vergi gelirlerinde önemli düşüşler yaşaması kaçınılmaz bir hal aldı. Ayrıca eşitsizlik, istihdam ve artan yoksulluk gibi sorunlar varlığını artırarak devam ettiriyor.

Kurumsal işletmeler mevcut duruma karşı strateji ve faaliyetlerini sürdürülebilirlik, değer yaratma ve iş odaklı çözümler geliştirmeye yönelttiler.

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu IFAC, mali müşavirlerle değer yaratmayı desteklemek için Etkili Kurumsal Risk Yönetiminde Muhasebecinin Rolünü Etkinleştirerek işletmenin geleceği için kararlar almasını teşvik ediyor.

COVID-19 süreci ülkemizde de mali müşavirlik mesleğinin vazgeçilmez önemini net bir şekilde ortaya koydu. Kamu finansmanının ve işletmelerin sürdürülebilirliğinin mali müşavirlerin sundukları hizmetlere bağlı olduğu net bir şekilde ortaya çıktı.

İşletmeler, varlıklarını koruyabilmek ve geliştirebilmek için mali müşavirlik mesleğinin desteğine ihtiyaç duyuyorlar.

İşletmelerin, üretim ve rekabet ortamında mevcut konularını koruyabilmeleri yada aktif bir rol oynamaları için, entegre raporlamaya yani tüm değerleri ölçmeye, değerlendirebilmeye, eldeki doğru bilgilerle riskleri göğüslemeye ve çözüm odaklı yaklaşımlara ihtiyaçları var.

COVID-19 ile yeni bir dünyaya adım attık. COVID-19'un yaratmış olduğu yeni dünyada kurallar yeniden yazılıyor. Üretim, yönetim, tedarik, finansman gibi bir çok temel konuya bakış açımız ve yaklaşımımız değişmek zorunda. Bu yeni dönemi anlayanlar ve kendilerini bu yeni döneme göre şekillendirenler başarılı olacaklar ve hayatta kalabilecekler.

Bu yeni dönemde muhasebe kayıtlarının, finansal raporların, beyannamelerin yanı sıra işletmeler kendilerini geleceğe taşıyacak, güven sağlayın danışmanlara ihtiyaç duyuyorlar. Mali müşavirler yeni dönemde işletmelerin temel ve öncelikli ihtiyacı haline geldi.

İşletmelere güven sağlayan mali müşavirler yeni dönemde işletmelerin ve ülkemizin tamamen vazgeçilmezi olacaklardır.

COVID-19 DAVETİYESİ

Kooperatif ortaklarının genel kurula çağırma zorunluluğu

Kooperatiflerde genel kurul zorunluluğu her hangi yeni bir düzenleme yapılmadığı takdirde COVID-19'a davetیه çıkarmak anlamına geliyor. Kooperatifler Kanununda genel kurulların olağan ve gerektiğinde olağüstü toplanabileceği, olağan genel kurul toplantılarının her hesap devresi sonundan (genellikle 31 Aralık) itibaren 6 ay içinde (30 Haziran'a kadar) ve en az yılda bir defa yapılması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Kooperatifler Kanununda cezai sorumlulukların belirtildiği ilgili maddelerden genel kurulun yılın ilk altı ayı içerisinde "toplantı"nın değil, "toplantı" şeklinde yönetim kurulunca çağrılmaması"nın suç teşkil edeceğini anlıyoruz.

Bu durumda, kooperatifler ve üst kuruluşlarının olağan genel kurul toplantılarının her hesap devresi sonundan itibaren 6 ay içinde ve en az yılda bir defa yapılması zorunluluğunu yerine getirmeyen ve ortakları bu 6 aylık süre içerisinde toplanacak şekilde olağan genel kurul toplantısına çağırma yönetim kurulu üyeleri için cezai yaptırım uygulanabilmesi gündeme gelebilecektir.

Kooperatiflerde -sırasıyla- yönetim kurulu, gerektiğinde denetçiler kurulu veya ortağı olduğu üst birlik ya da tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırma yetkili durumdadır. Bunların çağırması üzerine genel kurul toplanmadığı takdirde Kooperatifler Kanununa göre ilgili Bakanlık da genel kurulu toplantıya çağırabilir.

Süresi içerisinde yapılabilecek bir çağrı için birden fazla yetkili bulunduğu halde, Kanunda bunlardan sadece yönetim kurulu üyeleri için cezai yaptırım öngörülmüştür. Bu durumun yönetim kurulu üyeleri için oldukça ciddi bir sorun teşkil edeceği kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

7244 sayılı COVID-19 Kanunu ile içinde bulunduğumuz pandemi ortamına ilişkin tedbir mahiyetinde birkaç özellikli yeni kural kanunlarımızda eklenmiştir.

7244 sayılı Kanunda; "... Kooperatifler Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31 Temmuz 2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, ilgili Bakan tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelenen sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder." denilmektedir.

Görülebileceği üzere 7244 sayılı Ka-

nunla kooperatif genel kurul toplantılarının erteleme/yapılmama durumunun ortaya çıkarabileceği potansiyel yönetsel organ yokluğu durumu da böylece önlenmiştir.

Sonuç itibarıyla, 7244 sayılı Kanun sonrasında kooperatiflerde, ilgili Bakanlıklara yetki/sorumluluğu bırakmadan 2020 yılı içinde yapılması gereken olağan genel kurul toplantıları Temmuz ayı sonuna kadar ertelenmiştir; ilgili Bakanlıklara bu süreyi 3 aya kadar (31 Ekim 2020'ye kadar) uzatma yetkisi de ayrıca verilmiştir. Yani 31 Ekim 2020'ye kadar kooperatiflerin genel kurul toplantısı yapmaları kesin bir kanun hükmü ile yasaklanmaktadır.

Peki, pandemi dönemi bitmediği ne göre kooperatif genel kurul toplantıları Ekim 2020'den sonra yapılacak mı? Her şeye rağmen genel kurul yapılmaması halinde yukarıda belirtildiği üzere ilgili kooperatif yönetim kurulu üyeleri Kooperatifler Kanunu kapsamında suç işlemiş mi sayılacaktır?

7244 sayılı Kanuna Göre 31 Ekim 2020'ye kadar Kooperatif Genel Kurullarının Yapıl(ma)mamasının Cezai Sorumluluğu Var mıdır?

Kooperatiflerde genel kurul toplantısı yapılmasına ilişkin sadece Kooperatifler Kanunu ve ilgili hükümleri bulunmasına karşın, kooperatiflerle

ilgili 3 ayrı bakanlığın 3 ayrı uygulaması ve yaklaşımıyla karşılaşılmaktadır. Bu durum zaten ortada bir kooperatiflik politikasının bulunmamasının tezahürüdür.

Örneğin, yapı kooperatifleri ve bunların üst kuruluşlarının bağlı olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün "Genel Kurul Toplantıları" konulu, 15.06.2000 tarihli, 23262224-345.03-E.120658 sayılı Genelgesine göre "kooperatif genel kurullarının 31 Ekim'e kadar yapılması gerektiği, 2020 yılında yapılması gereken 2019 yılı genel kurullarının 2021 yılında gerçekleştirilerek yapılmasının mümkün olmadığı vs." ifadeleriyle, genel kurulların mutlaka yapılması yönünde görüş bildirilmiştir.

Oysa, aynı Kanun hükümlerine dayalı olarak ne Ticaret Bakanlığına ne de Tarım ve Orman Bakanlığına böyle bir genelge, tebliği ya da "genel kurulu yapmazsanız suç duyurusunda bulunulacaktır!" tarzı bir yaklaşım sergilenmemiştir.

Bu durumda, salgının yayılmasını önlemeye yönelik tedbirlerin artışı ve artacağına öngörüldüğü bu dönemde, 31 Ekim'e kadar ya da herhangi bir tarihe endeksli olarak şirket, kooperatif ya da dernek genel kurul toplantılarının yapılmasını savunmak; bunun da ötesinde kooperatif genel kurul toplantılarının yapılama-

masından dolayı ilgili yönetim kurulu üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunulması, böyle bir suç duyurusunda bulunulacağına Genelge ile duyurulması açıklanabilir bir şey değildir.

Yani, 7244 sayılı Kanun sonrasında "olağan genel kurul toplantısını 2020 yılında yapacak şekilde çağırılmayan yönetim kurulları" hakkında suç duyurusunda bulunmak mümkün değildir. Aksi bir durum, Anayasanın 38. maddesinde "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçlu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez." şeklinde ifade edilen "Kanunilik ilkesi"ne açıkça aykırılık teşkil etmeyecek midir?

Ancak, her ne olursa olsun kooperatiflerin yüzlerce ortağı bir salonda bir araya getirmek eşdeğer pandemi ortamında cinayetle eşdeğer bir anlam taşıyacaktır! O halde soruna makul bir çözüm üretilmesi elzemdir.

Genel kurul toplantısına katılmak, kooperatif ortakları açısından vazgeçilmez ve müktesep nitelikli bir hak. Ancak bu hakkın, salgın ortamında kullanılması beklenemez.

Örneğin, 65 yaş üzerinde ya da Büyükşehirde yaşayan bir ortağın pandemi ortamında çağırısı yapılacak bir genel kurul toplantısına katılma hakkı, kötü niyetli yönetim kurulunun bu pandemi sürecinde aldığı/alacağı çağrı kararı ile adeta "katılabilirsen" dercesine ortadan kalkmış olmaktadır.

Dolayısıyla, çağrı yapılsa dahi bir kısım ortakların katılmayacağı ya da katılmayacağı hesap edilerek genel kurullarda alınan kararların hukuka uygunluğu da tartışılmalıdır. Dolayısıyla böyle bir süreç izlenerek alınan kararlar da aykırılık denetimine tabi tutulabilecektir.

Ortak sayısı 500'den fazla olan kooperatifler için yönetim ve denetim kurulu üye seçimlerinin gizli oy açık tasnif esasına göre yapılması gerektiğinden, ortakların birbirleri ile olan temasının zorunlu hale gelmiş olması bir yana; birçok kooperatifin ortak sayısının binlerle ifade edilmesi nedeni ile genel kurul yapılacak uygun bir alanın temini de mümkün değildir.

Bu durumda, 7244 sayılı Kanun sonrasında genel kurul kararı alınmasında ve genel kurula alınan kararların hukuki akıbeti/geçerliliği tartışmaya açıktır. O halde soruna makul ve kalıcı bir çözüm üretilmesi elzemdir.

Çözüm; elektronik tebliğat ve elektronik genel kurul

Kooperatif örnek ana sözleşmelerinde "elektronik tebliğat" ve "elektronik genel kurul" yapılmasını tarif eden hüküm bulunmamaktadır. Ancak bazı kooperatif ana sözleşmelerinde uzun zamandır "elektronik tebliğat" a ilişkin özel düzenleme bulunduğu da bilinmektedir. Yine, kooperatifler de mevcut yasal düzenlemeler ışığında "elektronik genel kurul" yapılmasına engel bir durum da bulunmamaktadır. Aksine Kooperatifler Kanununun 98. maddesi yollamasıyla gidilen Türk Ticaret Kanununda da böyle bir genel kurulun nasıl yapılacağına dair hükümler bulunmaktadır. Yani kooperatiflerde elektronik tebliğat ve genel kurul yapıp yapılamaması meselesi, kanuni bir düzenlemeden çok "örnek ana sözleşme" olarak dikte edilen

ana sözleşmelerdeki ufuk meselesidir.

Buna göre, Tebliğat Kanununun "Elektronik tebliğat" başlıklı 7/a maddesindeki "Tebliğata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebliğat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebliğat yapılabilir" hükmü gereğince, kooperatifler de dâhil olmak üzere bütün şirketlerin ortaklarıyla yapacakları yazışma ve tebliğatları e-posta ile yapmaları mümkün değildir. Dolayısıyla gerçek, sürekli ve hızlı çözüm; içinde bulunulan koşullar nedeniyle bir genel kurul yaparak ana sözleşme değişikliğine gitmek yerine, özel bir yasal düzenleme yapılarak kooperatiflerde elektronik tebliğat ve elektronik genel kurul işlevinin bir an önce yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Normal çalışma düzenine dönen işverenlere Normalleşme desteği

İşyerinde normal çalışma düzenine geçen işyerleri için yeni bir destek düzenlemesi yapıldı. 28 Temmuz 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7252 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa geçici 26 ncı madde eklenerek, işyerinde normal çalışma düzenine geçen işyerleri için yeni bir destek düzenlemesi yapıldı. Yapılan düzenlemeyle;

- 4447 sayılı Kanunun geçici 23 üncü maddesi kapsamında 1 Temmuz 2020 tarihinden önce kısa çalışma başvurusunda bulunan özel sektör işyerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanılan sigortalıların işyerindeki kısa çalışmasının sona ererek aynı işyerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönmeleri,

- 4447 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesi kapsamında 1 Temmuz 2020 tarihinden önce başvuruda bulunarak nakdi ücret desteğinden yararlanması ve nakdi ücret desteğinden yararlanan sigortalı için haftalık normal çalışma süresine dönülmesi,

Durumunda özel sektör işverenlerine bu sigortalılardan dolayı 31 Aralık 2020 tarihini geçmemek üzere kısa çalışmanın/nakdi ücret desteğinin sona erdiği tarihi takip eden aydan itibaren üç ay süreyle, kısa çalışma ödeneği/nakdi ücret desteği alınan aylık ortalama gün sayısı kadar, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işçi ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında prim desteği sağlanacak.

Normalleşme desteğinin usul ve esasları nelerdir?

Destekten yararlanma şartları;
1- Sigortalının kısa çalışma ödeneğinden/nakdi ücret desteğinden

Dünyanın muhasebesi / Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

KORONA GÜNLERİ: DÜNYA YOĞUN BAKIMDA

den yararlanması ve işyerinde haftalık normal çalışma süresine dönmesi,

2- İşyerinin özel sektör işverenine ait olması,

3- 07252 kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinin/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin SGK'ya verilmiş olması, gerekmektedir.

Prim desteğinden yararlanma süresi

Bu destekten, kapsama giren sigortalılardan dolayı 31 Aralık 2020 tarihini geçmemek üzere kısa çalışmanın/nakdi ücret desteğinin sona erdiği tarihi takip eden aydan itibaren üç ay süreyle her bir ay için;

• Yazın devamı dunya.com.tr

Sayfa içeriği TÜRMOB ile işbirliği yapılarak hazırlanmıştır.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

- Bir alacağın şüpheli alacak karşılığına konu edilerek vergi matrahının dışında bırakılabilmesi için;
- Alacağın ticari veya zirai faaliyetle ilgili olması gerektiğini,
- Dava veya icra safhasında bulunması gerektiğini,
- Borçlunun iflas etmiş olduğu hallerde alacağın iflas masasına yazdırılması gerektiğini,
- Dava veya icra takibine değemeyecek kadar önemsiz alacaklarda ise
- Yapılan protestoya rağmen ödenmemiş olması gerektiğini,
- Yazılı şekilde birden fazla istenilmiş olmasına rağmen ödenmemiş olması gerektiğini,
- Teminata bağlanmamış olması gerektiğini,
- Teminata bağlı alacaklarda teminatın kapsamı dışında kalan alacaklar için karşılık ayrılabilceğini,
- Karşılığın alacağın şüpheli hale geldiği dönemde ayrılması gerektiğini (ancak aksi yönde Danıştay Kararlarının da olduğunu)
- Şüpheli alacak karşılığının sadece kazancını bilanço usulüne göre saptayan mükellefler tarafından ayrılabilceğini,
- İşletme hesabı esasında veya serbest meslek defteri bazında kazanç hesaplayanların bu karşılığı ayıramayacağını,

Biliyor muydunuz?